

תורה אור • פרשת ויקהל • מאמר 1

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם וגו'

”ומשה הקהיל את כל עדת בני ישראל”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayakhel/1](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayakhel/1)

1 ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם וגו'. ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'.

"ומשה הקהיל את כל עדת בני ישראל ואמר להם" וגו'. "ששת ימים תעשה מלאכה, וביום השביעי יהיה לכם יום קדוש, שבת שבתון לה'".

להבין מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ע"ז למה נסמכה פ' שבת למלאכת המשכן. גם צ"ל מפני מה בצווי הקב"ה למשרע"ה [למשה רבינו עליו השלום] בפ' תרומה ותצוה נאמר תחילה מלאכת כלי המשכן דהיינו הארון והשולחן והמנורה כו'.

[יש] להבין את דברי חז"ל על כך: מדוע נסמכה פרשת שבת למלאכת המשכן? צריך להבין גם מדוע בצווי הקדוש ברוך הוא למשה רבנו עליו השלום בפרשות תרומה ותצוה נאמרת תחילה מלאכת כלי המשכן, כלומר הארון, השולחן והמנורה וכו',

2 ואח"כ מלאכת המשכן עצמו הן היריעות של המשכן ואח"כ לבסוף הכל נאמר בפ' כי תשא אך את שבתותי תשמרו כו' הרי הקדים הכלים ואח"כ היריעות ואח"כ שמירת שבת.

ולאחר מכן מלאכת המשכן עצמו, כלומר יריעות המשכן; ולאחר מכן, לבסוף, נאמר בפרשת כי תשא: "אך את שבתותי תשמרו" וכו'. נמצא שהקדים את הכלים, אחר כך את היריעות, ולבסוף את שמירת השבת.

3 ובצווי משרע"ה [משה רבינו עליו השלום] לישראל דהיינו בפ' זו דויקהל משה הפך הסדר שאמר להם תחילה שמירת שבת.

אך בציווי של משה רבנו, עליו השלום, לישראל, כלומר בפרשה זו, "ויקהל משה", הוא הפך את הסדר: תחילה אמר להם [על] שמירת השבת,

ואח"כ מלאכת המשכן ואח"כ הכלים. והענין דהנה כתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. בתוכו לא נאמר אלא בתוכם

לאחר מכן מלאכת המשכן, ואחר כך הכלים. והעניין הוא כך: נאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". לא נאמר "בתוכו" אלא "בתוכם",

דהיינו בתוך כללות נשמות ישראל ישכון כבוד הוי"ה ית' ע"י המשכן ועכשיו ג"כ הוא ע"י עסקם בתורה ומצות. שהתורה היא כמו בחי' כלי המשכן.

כלומר, בתוך כלל נשמות ישראל תשכון כבוד הוי"ה יתברך באמצעות המשכן; וגם כיום הדבר נעשה באמצעות עיסוקם בתורה ובמצוות. שכן התורה היא כמו בחינת כלי המשכן,

4 והמצות הם בחי' יריעות המשכן כי ע"י המצות נעשה בחי' לבושים לנפש. כמ"ש והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך.

והמצוות הן בבחינת יריעות המשכן, שכן באמצעות המצוות נעשים לבושים לנפש, כמו שנאמר: "צדקתך תלך לפניך, כבוד ה' יאספך".

וזהו כמו בחי' יריעות שהן בחי' מקיפים והתורה היא בחי' מזון לנפש כמ"ש ותורתך בתוך מעי. וזהו בחי' כלי המשכן שהן בחי' פנימיים:

זה דומה לבחינת היריעות, שהן בחינת מקיפים. התורה היא בחינת מזון לנפש, כמו שנאמר: "ותורתך בתוך מעי". וזהו בחינת כלי המשכן, שהם בחינת פנימיים.

5 ולהבין זה יש להקדים להבין מ"ש אני ה' לא שניתי שאין בו ית' שום שינוי והתפעלות ח"ו [חס ושלום] ע"י בריאת העולם שכמו שהיה יחיד ומיוחד קודם בריאת העולם כך הוא ג"כ אחר בריאת העולם

כדי להבין זאת, יש להקדים ולהבין את הכתוב: "אני ה' לא שניתי" — שאין בו ית' שום שינוי או התפעלות, חס ושלום, בעקבות בריאת העולם; כשם שהיה יחיד ומיוחד לפני בריאת העולם, כך הוא גם לאחר בריאת העולם,

וכמאמר אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא משנברא כו'. ר"ל [רוצה לומר] בזה שאין בריאת העולמות פועל בו שום שינוי ח"ו [חס ושלום].

וכמאמר: "אתה הוא קודם שנברא העולם, ואתה הוא משנברא העולם" וכו'. הכוונה בכך היא שבריאת העולמות אינה פועלת בו שום שינוי, חס ושלום.

6 והיינו לפי שהחיות הנמשך ממנו ית' להחיות העולמות כללות אור וחיות זה הוא רק בחי' הארה בעלמא ממהו"ע [ממהותו ועצמותו] ית' שהאיר והמשיך ממנו עד"מ הארה בעלמא.

כלומר, החיות הנמשכת ממנו ית' כדי להחיות את העולמות היא בכללותה אור וחיות שאינם אלא הארה בלבד ממהותו ועצמותו ית', שהאיר והמשיך ממנו, על דרך משל, הארה בלבד.

וע"י זו ההארה הוא ית' מחיה אותן ומהוה אותן מאין ליש. אבל הוא ית' במהותו ועצמותו מרומם ומתנשא מגדר עלמין.

ובאמצעות הארה זו הוא ית' מחיה אותם ומהוה אותם מאין ליש. אך הוא ית', במהותו ועצמותו, מרומם ונישא מעבר לגדר העולמות.

7 וזהו שנקי הקב"ה שהוא קדוש ומובדל. והגם שנאמר ואתה מחיה את כלם. הנה עיקר חיותם וקיומם הוא רק מבחי הארה בעלמא כנ"ל.

לכן הוא נקרא "הקדוש ברוך הוא": הוא קדוש ומובדל. ואף שנאמר "ואתה מחיה את כולם", מקור חיותם וקיומם העיקרי הוא רק בחינה של הארה בלבד, כפי שהוזכר לעיל.

והארה זו היא בחינת מדת מלכותו יתברך כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. שחיות כל העולמים הוא מבחינת מלכותך דהיינו שמה שנקי הוא יתברך מלך עליהם מזה עצמו הם חיים וקיימים.

והארה זו היא בחינת מדת מלכותו יתברך, כמו שנאמר: "מלכותך מלכות כל עולמים". חיותם של כל העולמות היא מבחינת "מלכותך"; כלומר, עצם העובדה שהי' יתברך נקרא מלך עליהם היא שמעניקה להם חיים וקיום.

8 וז"ש [וזהו שכתוב] ישתבח שמך לעד מלכנו. פ"י שהתפשטות מדת מלכותו ית' הנק' ג"כ שמו הוא לעד וזהו [פירוש] הנאמר: "ישתבח שמך לעד מלכנו". כלומר, התפשטות מידת מלכותו יתברך, הנקראת גם שמו, היא "לעד",

דהיינו עד אין קץ ותכלית כי מדת מלכותו היא ג"כ בחי' א"ס ממש כיון שהיא הארה ממנו ית'. כלומר, בלי קץ ותכלית; שכן מידת מלכותו היא גם בחינת אין סוף ממש, מאחר שהיא הארה ממנו יתברך.

9 וז"ש [וזהו שכתוב] בברכת יוצר ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלקים חיים ומלך עולם שאין משיגים רק ההמשכה שנמשכ' [שנמשכת] מאלקים חיים ומלך עולם שקול הוא המשכה כנודע.

וזהו [פירוש] הנאמר בברכת יוצר: "ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלקים חיים ומלך עולם": הם משיגים רק את ההמשכה הנמשכת מ"אלקים חיים ומלך עולם", שכן קול הוא המשכה, כידוע.

אבל עצמותו ומהותו ית' הוא קדוש ומובדל דלמחת"ב [דלית מחשבה תפיסא ביה] כלל ולכן לא שניתי כנ"ל. וזהו והחיות נושאות את הכסא כו' זעות מחיל כסא.

אבל עצמותו ומהותו יתברך קדושה ומובדלת, עד שאי אפשר להשיגה במחשבה כלל; ולכן "לא שניתי", כפי שהוזכר לעיל. וזהו [פירוש] "והחיות נושאות את הכיסא" וכו', "זעות מחיל כיסא":

שתפול עליהם אימה ופחד של מדת מלכותו ית' שהוא בחינת מלך יושב על כסא רם ונשא ולכן הם מקבלים עליהם עול מלכות שמים כו':

מפני שנופלים עליהם אימה ופחד ממידת מלכותו יתברך, שהיא בחינת מלך היושב על כיסא רם ונישא; ולכן הם מקבלים עליהם עול מלכות שמים וכו'.

10 והנה מבחי' מדת מלכותו ית' נמשך האור והחיות ג"כ בבי' בחי' והוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין].

והנה, ממדרגת מידת מלכותו יתברך נמשכים גם האור והחיות בשתי בחינות: בחינת סובב כל עלמין ובחינת ממלא כל עלמין.

דהיינו שלהיות כי בחי' מלי' הוא ג"כ בחי' א"ס ממש. וזהו פי' וענין אוא"ס [אור אין סוף] הנזכר בספרים. כי אור הוא בחי' גילוי והמשכה מעצמותו ומהותו.

כלומר, מכיוון שגם בחינת מלכות היא באמת בחינת אין סוף. וזהו פירושו וענינו של המונח "אור אין סוף" המופיע בספרים: אור הוא בחינת גילוי והמשכה מעצמותו ומהותו.

11 וכנודע דהשמש עצמו נק' מאור. אבל אור היינו הזיו הנמשך ממאור השמש ומאיר לארץ ולדברים עליה. כידוע, השמש עצמה נקראת "מאור", ואילו "אור" הוא הזוהר הנמשך ממאור השמש ומאיר לארץ וליושביה.

וכך בחי' אוא"ס [אור אין סוף] הוא עדי"מ זיו הנמשך ממהו"ע [ממהותו ועצמותו] ית'. אבל על מהו"ע [מהותו ועצמותו] ית' ממש לא שייך כלל לשון אור.

כך גם אור אין סוף הוא, בדרך משל, זוהר הנמשך ממהותו ועצמותו יתברך; אך על מהותו ועצמותו יתברך ממש לא שייך כלל לומר "אור".

ולהיות כי האור הוא ג"כ בחי' א"ס ממש ע"כ א"א להעולמות להכיל בתוכן האור שלא יתבטלו ממציאות ממש.

ומכיוון שגם האור הוא בחינת אין סוף ממש, אין העולמות יכולים להכיל את האור בתוכם מבלי להתבטל לחלוטין ממציאותם.

לכך עיקר האור הוא בחי' סובב ומקיף עליהן רק שע"י צמצום רב ועצום נמשך איזה המשכה מצומצמת מהאור להיות מתלבש בתוך העולמות ונק' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו':

לכן עיקר האור הוא בבחינת סובב כל עלמין ומקיף עליהם; אלא שעל ידי צמצום גדול ועצום נמשכת מן האור המשכה מצומצמת כלשהי, כדי שתתלבש בתוך העולמות, והיא נקראת ממלא כל עלמין וכו'.

12 ובוזה יובן ג"כ טוב טעם למה שכינו המקובלים לבחי' המשכת החיות מהבורא ית' בשם אור כניל בענין לשון אור א"ס.

ובכך יובן גם היטב מדוע כינו המקובלים את המשכת החיות מן הבורא יתברך בשם "אור", כפי שנזכר לעיל בענין הביטוי "אור אין סוף".

(וכן בתניא) (פמ"ח) אמר על ענין הסובב לשון הארה כו' ע"ש. והגם שיש הרבה טעמים על זה. (וכך גם בתניא (פרק מ"ח) השתמש בלשון "הארה" ביחס לעניין סובב וכו'; עיינו שם.) ואף שיש לכך טעמים רבים, אך אחד מן הטעמים הוא זה והיינו כי כמו בגשמיות ענין הארה שהוא המשכת זיו השמש על איזה דבר. אחד הטעמים לכך הוא זה: כשם שבמובן הגשמי, הארה היא המשכת זיו השמש על דבר כלשהו, הנה הרי הזיו הוא רק בחי' מקיף על אותו הדבר ואינו נכנס בפנימיותו. נמצא שההארה היא המשכה וגילוי מההעלם.

הרי הזיו הוא רק בבחינת מקיף לאותו דבר, ואינו נכנס לתוכו. נמצא שההארה היא המשכה וגילוי מתוך ההעלם. שהרי כשיש ענן ואין השמש מאיר זהו העלם גמור. כשהזיו נמשך ומאיר לארץ ולדרים עליה זהו גילוי. שהרי כאשר יש ענן והשמש אינה מאירה, זהו העלם גמור; וכאשר הזיו נמשך ומאיר לארץ וליושביה, זהו גילוי.

13 ועכ"ז [ועם כל זה] גילוי זה הוא בחי' מקיף שאין הזיו נכנס בתוכיות הארץ והאדם כו'. וכך יובן ענין אור א"ס שהוא בחי' סוכ"ע

ובכל זאת, גילוי זה הוא בבחינת מקיף, שכן הזיו אינו נכנס לתוך הארץ והאדם וכו'. כך יובן גם עניינו של אור אין סוף, שהוא בחינת סובב כל עלמין,

שהרי הוא גילוי להחיות בחי' עולמות. וקודם בריאת העולם היה שמו נכלל בבחי' לבדו במהו"ע [במהותו ועצמותו].

שהרי זהו גילוי שנועד להחיות בחינת עולמות. קודם בריאת העולם היה שמו כלול בבחינת "לבדו", במהותו ועצמותו.

וזהו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד שהיה שמו בבחי' לבדו. ובבריאת העולם נמשך להיות גילוי שיהיה בחי' סוכ"ע.

וזהו שאמרו חז"ל: "עד שלא נברא העולם היה הוא ושמו בלבד" — שמו היה בבחינת "לבדו". עם בריאת העולם נמשך הדבר להיות גילוי, בבחינת סוכב כל עלמין.

אבל מ"מ הגילוי הזה הוא רק בבחי' מקיף ולכן נק' הארה כמשל הארת השמש שההארה מקפת כו': אך בכל זאת, גילוי זה הוא רק בבחינת מקיף, ולכן הוא נקרא "הארה", בדומה להארת השמש, שהארתה מקיפה וכו'.

14 וזהו ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד. דלכאורה לשון לעולם ועד אינו מובן שהרי ימי שנותינו בהם שבועים שנה.

וזהו [פירוש] "ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד". לכאורה, הביטוי "לעולם ועד" אינו מובן, שהרי "ימי שנותינו בהם שבועים שנה".

אלא דפי' אברכה שמך היינו להמשיך גילוי אלהותו בתוך העולמות ממש וזהו לעולם ועד. אך כדי להיות המשכה זו ממקורה ושרשה הוא ע"י שבתחלה ארוממך כו'.

אלא, פירוש "אברכה שמך" הוא שאמשיך את גילוי אלקותו לתוך העולמות עצמם, וזהו "לעולם ועד". אך כדי שהמשכה זו תבוא ממקורה ושרשה, הדבר נעשה על ידי שקודם לכן נאמר "ארוממך" וכו'.

דפי' ארוממך רוממות והתנשאות של בחי' המלך והוא בחי' סוכ"ע כמשל התנשאות המלך על עמו הוא בחי' מקיף כו'

כי פירוש "ארוממך" הוא רוממות והתנשאות של בחינת המלך, והיא בחינת סוכב כל עלמין. הדבר דומה להתנשאותו של מלך על עמו, שהיא בחינת מקיף וכו'.

ומשם יומשך אח"כ להיות ואברכה שמך לעולם ועד בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו'. וזהו בקול דברי אלקים חיים ומלך עולם. קול הוא המשכה בפנימיות כו':

ומשם תימשך אחר כך המשכה, להיות "ואברכה שמך לעולם ועד" בבחינת ממלא כל עלמין וכו'. וזהו "בקול דברי אלקים חיים ומלך עולם": קול הוא המשכה בפנימיות וכו'.

15 והנה כמו שבכללות אור וחיות הנמשך מהא"ס ב"ה להחיות העולמות יש ב' בחינות סובב וממלא כנ"ל.

והנה, כשם שבאור ובחיות בכללותם, הנמשכים מאין סוף ברוך הוא כדי להחיות את העולמות, יש שתי בחינות — סובב כל עלמין וממלא כל עלמין, כנזכר לעיל,

כך ג"כ בענין המשכת גילוי אלהות ית' שאנו ממשיכים ע"י תורה ומצות יש ג"כ ב' בחינות אלו.

כך גם בהמשכת גילוי האלוקות, יתברך, שאנו ממשיכים באמצעות התורה והמצוות, יש שתי בחינות אלה.

כי ע"י המצות נמשך בחי' לכושים שהוא בחי' מקיף וע"י התורה נמשך בחי' מזון שהוא בחי' או"פ [אור פנימי] כנ"ל.

כי באמצעות המצוות נמשכת בחינת לכושים, שהיא בחינת מקיף; ובאמצעות התורה נמשכת בחינת מזון, שהיא בחינת אור פנימי, כנזכר לעיל.

16 והענין כי הנה רמ"ח מ"ע [מצות עשה] נק' רמ"ח אברין דמלכא. וגם נק' מצות המלך. ופ"י אברין דמלכא היינו כמו שהאבר הוא לבוש שבו מתלבשת הנשמה שכח המעשה מלובש בידים.

הביאור הוא כך: 248 מצוות עשה נקראות "248 איברי המלך", והן נקראות גם "מצוות המלך". פירוש "איברי המלך" הוא, שאיבר הוא כמו לבוש שבו מתלבשת הנשמה, שכן כוח העשייה מתלבש בידיים.

וכח ההילוך מלובש ברגלים והאבר ההוא נעשה כלי ולבוש מיוחד אל הכח ההוא המתלבש בתוכו.

וכוח ההליכה מתלבש ברגליים, ואותו איבר נעשה כלי ולבוש המיוחד לכוח המתלבש בתוכו,

כך עדי"מ למעלה הרמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם בחי' כלים ולבושים לבחי' אור א"ס ב"ה הנמשך בהן ועל ידן.

כך, על דרך משל, למעלה: 248 מצוות עשה הן בחינת כלים ולבושים לאור אין סוף, ברוך הוא, הנמשך לתוכן ועל ידן.

כי הנה כתיב שום תשים עליך מלך. פ"י להמשיך על עצמו עול מלכות שמים והיינו ע"י מעשה המצות שהם מצות המלך

שהרי כתוב: "שום תשים עליך מלך". פירוש הדבר הוא להמשיך על עצמו את עול מלכות שמים, והדבר נעשה באמצעות קיום המצוות, שהן מצוות המלך;

וכמו ע"י לבישת הטלית שממשיך עליו עול מלכותו ית' ונמשך ע"י המשכה מלמעלה ממדת מלכותו ית' על הנפש.

וכמו שעל ידי לבישת הטלית ממשיך עליו את עול מלכותו יתברך, ובאמצעות כך נמשכת על הנשמה המשכה מלמעלה, מבחינת מלכותו יתברך.

17 והמשכה זו היא בחינת מקיף. וזהו תשים עליך בבחי' מקיף שמתלבשת במעשה המצות הנקי אברין דמלכא.

והמשכה זו היא בחינת מקיף. זהו פירוש "תשים עליך": בחינת מקיף, המתלבשת בקיום המצוות, הנקראות "איברי המלך".

וע"י נמשך על הנפש בבחי' מקיף מלמעלה וכמ"ש יביאו לבוש מלכות כו'. וכן ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות כו'.

ובאמצעות זאת נמשכת על הנפש בבחינת מקיף, מלמעלה, כפי שנאמר: "יביאו לבוש מלכות" וכו'; וכן: "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות" וכו'.

שמדת מלכותו ית' נקראת בחי' לבוש מלי מפני שהיא אינה מתלבשת לגמרי בגילוי בתוך העולמוי [העולמות] בבחי' פנימיוי [פנימיות] ממש רק שמתלבשת בבחי' לבוש ומקיף עליהם מלמעלה

מידת מלכותו ית' נקראת בחינת "לבוש מלכות", משום שאינה מתלבשת לגמרי ובגילוי בתוך העולמות, בבחינת פנימיות ממש; אלא היא מתלבשת בבחינת לבוש ומקיפה אותם מלמעלה.

והיינו ע"י מעשה המצות שהם הלבושין שבהן ועל ידן נמשך ומתלבש מדת מלכותו ית' להיות בחי' לבוש מלכות ובחי' מקיף כו'.

וזה נעשה באמצעות קיום המצוות, שהן הלבושים שבתוכם ודרכם נמשכת ומתלבשת מידת מלכותו ית', ונעשית בחינת "לבוש מלכות" ובחינת מקיף כו'.

שכאשר יקיים האדם מצוה א' ימשיך עליו בחי' לבוש מלי שיהי' [שיהיה] נמשך עליו בבחי' מקיף

כאשר אדם מקיים מצווה אחת, הוא ממשיך עליו בחינת "לבוש מלכות", הנמשכת עליו בבחינת מקיף.

כמו עד"מ ע"י הנחת תפלין שבזרועו ועל ראשו שיש בהן די פרשיות ממשיך עליו בחי' די מוחין עליונים. כי פי קדש הוא כנגד מוח החכמה.

לדוגמה, כאשר מניחים תפלין על הזרוע ועל הראש, ובהן ארבע פרשיות, ממשיכים על האדם את בחינת ארבעת המוחין העליונים. פרשת "קדש" מכוונת כנגד מוח החכמה.

18 והיה כי יביאך בחי' בינה כו'. אך המשכה זו הוא בחי' מקיף בלבד שהרי ע"י

[הקטע] "והיה כי יביאך" הוא בחינת בינה וכו'. אך המשכה זו היא בחינת מקיף בלבד, שכן באמצעות

הנחת התפלין הכתובים בקלף ודיו גשמיים אין נכנס האור דדי מוחין עליונים בבחי' גילוי ממש בשכל האדם רק ששורה על המוח בבחי' מקיף בלבד.

הנחת תפלין הכתובים על קלף בדיו גשמיים, אור ארבעת המוחין העליונים אינו נכנס לשכלו של האדם באופן גלוי ממש; הוא רק שורה על המוח בבחינת מקיף בלבד.

19 ועדי"ז ע"י כל המצות כולן נמשך מבחי' מלכותו ית' בבחי' מקיף על הנפש. ונקראו המצות אברים

בדומה לכך, באמצעות כל המצוות נמשכת [המשכה] מבחינת מלכותו ית' אל הנפש בדרך של מקיף. לכן המצוות נקראות "איברים",

כמו עד"מ באברי הגוף כאשר יאחז את חבריו באחד מאבריו ביד או ברגל יוכל להמשיך אליו כל גוף האדם

כמו למשל באיברי הגוף: כשאדם אוחז בחברו באחד מאיבריו, ביד או ברגל, הוא יכול למשוך אליו את כל גופו של האדם

על ידי שאוחזו באחד מאבריו כך על דרך משל זה בענין המצות שנק' רמ"ח אברים דמלכא שע"י קיום כל מצוה ממשיך עליו אור א"ס ב"ה.

על ידי שאוחזים בו באחד מאיבריו. כך, על דרך משל, בענין המצוות, שנקראות "רמ"ח איברי המלך": באמצעות קיום כל מצווה נמשך על האדם אור אין סוף, ברוך הוא.

(ובכל הדרושים מבואר שהמצות הן המשכות מבחי' אנכי מי שאנכי שלמעלה מבחי' מל'. אך באמת גם כאן ר"ל [רוצה לומר] ההמשכה מבחי' סוכ"ע שהוא בחינת שנק' ג"כ כתר מלכות כו').

(בכל המאמרים מוסבר שהמצוות הן המשכות מבחינת "אנכי מי שאנכי", שלמעלה מבחינת מלכות. אך לאמיתו של דבר, גם כאן הכוונה היא להמשכה מבחינת סוכב כל עלמין, שהיא בחינת כתר, הנקרא גם "כתר מלכות" וכו').

וזהו ארוממך אלקי המלך בבחי' רוממות ומקיף עי"ז ואברכה שמך בבחי' גילוי פנימי. וזהו ויעש דוד שם שע"י מעשה המצות נמשך בחי' מלכותו ית' להיות מלכות כל עולמים בזמן ומקום כו'.

וזהו [פירוש] "ארוממך, אלקי המלך" — בדרך של רוממות ומקיף; ועל ידי כך "ואברכה שמך" — בדרך של גילוי פנימי. וזהו [פירוש] "ויעש דוד שם": באמצעות עשיית המצוות נמשכת בחינת מלכותו ית', כך שתהיה "מלכות כל עולמים" בזמן ובמקום וכו'.

20 והנה ענין המשכה זו דבחי' מקיפים שע"י המצות זהו ג"כ ענין יריעות המשכן. כי הנה הגם שבדרך פרט הן רמ"ח מ"ע [מצות עשה] רמ"ח אברים כו'.

והנה, המשכה זו של בחינת האורות המקיפים באמצעות המצוות היא גם ענין יריעות המשכן. שכן, אף שבפרטות הן רמ"ח מצוות עשה, כנגד רמ"ח איברים וכו',

אך דרך כלל מתחלקים לז' חלקים כמ"ש חצבה עמודיה שבע' [שבעיין]. פי' עמודיה הן המצות כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם נקראים תר"ך עמודי אור.

אך בכללות הן מתחלקות לשבעה חלקים, כפי שנאמר: "חצבה עמודיה שבעה". פירוש הדבר הוא ש"עמודיה" הם המצוות, שכן תרי"ג מצוות התורה, יחד עם שבע מצוות דרבנן, נקראות "תר"ך עמודי אור".

21 וכללותן הוא שבעה בחינות שהן שבעה מדות עליונות וע"כ היו ביריעות המשכן שבעה מינים תכלת וארגמן תולעת שני ושש ועזים ועורות אילים ועורות תחשים כו'.

כללותם היא שבע בחינות, שהן שבע המדות העליונות. לכן היו ביריעות המשכן שבעה סוגים: צמר תכלת, צמר ארגמן, תולעת שני, שש, שיער עזים, עורות אילים ועורות תחשים וכו'.

כי היריעות הם בחי' המקיפים ע"ד המקיפים הנמשך ע"י מעשה המצות שהן בחי' חצבה עמודיה שבעה כו'.

היריעות הן בחינת המקיפים, בדומה לאורות המקיפים הנמשכים באמצעות קיום המצוות, שהן בחינת "חצבה עמודיה שבעה" וכו'.

וזהו ג"כ ענין לבושים דמרדכי שנאמר ומרדכי יצא כלבוש מלכות תכלת וחור כו' (וצ"ע [וצריך עיון] דכאן לא נזכר רק ו' לבושים ואולי הוא ע"ד מ"ש במ"א בפ"י לשון הזהר שיתא אינון שבע אינון כו' ע"ש).

וזהו גם ענינם של לבושי מרדכי, שנאמר: "ומרדכי יצא כלבוש מלכות תכלת וחור" וכו'. (יש לעיין בכך, שהרי כאן נזכרים רק ששה לבושים. אולי הדבר קשור למה שנכתב במקום אחר בפירוש לשון הזהר: "שיתא אינון, שבע אינון" וכו'; עיינו שם.)

וכי' [וכל זה] הוא בחי' מעשה המצות שהן המשכת בחי' מקיפים בחי' יריעות כו'. ואין הגילוי בנפש בבחי' או"פ [אור פנימי] ממש

כל זה הוא בחינת קיום המצוות, שהן המשכת בחינת המקיפים, בחינת היריעות וכו'. הגילוי בנפש אינו בבחינת אור פנימי ממש;

אך ע"י התורה נמשך בחינת אור פנימי שיכנס לנפש בפנימיותה ממש בבחי' מזון וחיות וכמ"ש ותורתך בתוך מעי כו' וית' לקמן אי"ה [אם ירצה השם]:

אך באמצעות התורה נמשכת בחינת אור פנימי, הנכנס ממש אל תוך פנימיותה של הנפש, בבחינת מזון וחיות, ככתוב: "ותורתך בתוך מעי" וכו'; והדבר יתבאר בהמשך, אם ירצה ה'.

22 והנה קודם שיתבאר בפרט בענין בחי' ומדרגת התורה צריך לבאר כללות ענין בחי' השבת מהו

כעת, לפני שיוסברו בפרט מדרגתה ומעלתה של התורה, צריך לבאר באופן כללי מה עניינה של מדרגת השבת.

(שסמכו ענין לו למלאכת המשכן הן בצווי הקב"ה למשה רבינו ע"ה והן בצווי משה לישראל נזכרו ג' דברים אלו יריעות וכלים דמשכן ושבת רק שמשרבע"ה [שמשה רבינו עליו השלום] הקדים השבת כו' ושינה הסדר כדלעיל)

(מפני שנסמכה למלאכת המשכן: הן בציווי הקב"ה למשה רבנו, עליו השלום, והן בציווי משה לישראל נזכרים שלושת הדברים האלה — יריעות המשכן וכליו, והשבת; אלא שמשה רבנו, עליו השלום, הקדים את השבת וכו' ושינה את הסדר, כפי שהוסבר לעיל).

דהנה ידוע מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] שבשבת נתוסף בכל אחד ואחד מישראל נשמה יתירה. ולכאורה אינו מובן מהו ענין הנשמה יתירה הלא אין נרגש בנפש האדם תוס' [תוספת] חיותו בשבת יותר מבכל השבוע.

ידוע ממאמר חז"ל שבשבת מתווספת לכל אחד ואחד מישראל נשמה יתרה. ולכאורה אין מובן מה עניינה של הנשמה היתרה, שהרי האדם אינו חש בנפשו תוספת חיות בשבת יותר מאשר במשך כל השבוע.

הענין הוא דהנה כתיב בפי' ראשונה דק"ש [דקריאת שמע] שמע ישראל כו' אחד ואהבת ככל לבבך כו'. פי' שאהבה זו נולדה ונמשכה מן ההתבוננות בגדולתו ית' איך שהוי"ה אחד.

העניין הוא כך: כתוב בפרשה הראשונה של קריאת שמע: "שמע ישראל" וכו', "אחד", "ואהבת ככל לבבך" וכו'. כלומר, אהבה זו נולדת ונמשכת מתוך התבוננות בגדולתו יתברך — בכך שהוי"ה אחד.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] תמליכיהו בשמים וארץ וד' רוחות העולם. שע"ז מורה הח' והד' דאחד. הח' הוא בחי' ז' רקיעים והארץ.

כמאמר חז"ל: "תמליכיהו בשמים ובארץ ובארבע רוחות העולם". על כך מורות האותיות חי"ת ודל"ת שבמילה "אחד": החי"ת היא בחינת שבעת הרקיעים והארץ,

23 והד' הוא ד' רוחות העולם שהן בטלים ליחודו ית' המרומו באות אל"ף.

והד' היא ארבע רוחות העולם, המתבטלות לאחדותו יתברך, הרמוזה באות אל"ף.

וכמו כן למעלה עד רום המעלות יש בחי' ז' רקיעים והארץ רוחניים בחי' לך ה' הגדולה כו' וכולם מקבלים חיות רק מבחי' שם כבוד מלכותו כו'.

וכך גם למעלה, עד רום המעלות, יש בחינה של שבעה רקיעים וארץ רוחניים — הבחינה של "לך ה' הגדולה" וכו'; וכולם מקבלים חיות רק מבחינת "שם כבוד מלכותו" וכו'.

24 ועל ידי התבוננות זו יבא לבחי' ואהבת בכל לבבך. ע"ד מ"ש השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא

אחד כך אין בלבנו אלא אחד פ"י כשם שאין בלבך

ובאמצעות התבוננות זו יגיע לבחינת "ואהבת בכל לבבך", בדומה למה שאמרו השבטים ליעקב: "כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד". כלומר: "כשם שאין בלבך

אלא אחד כי שרשו של יעקב הי' [היה] גבוה מאד נעלה שהי' [שהיה] בחי' מרכבה ממש ליחודו ואחדותו ית'.

אלא אחד", שכן שורשו של יעקב היה גבוה ונעלה מאוד, והוא היה ממש בבחינת מרכבה לייחודו ולאחדותו ית';

כך אין בלבנו אלא אחד אף שאנחנו למטה בעלמא דפרודא אעפ"כ [אף על פי כן] ע"י הבטול רצון לאכפייא לסט"א [לסטרא אחרא] שלא יחפוץ בשום חפץ בעולם זולת לה' לבדו נעשה להם ג"כ לב אחד לאביהם שבשמים

כך אין בלבנו אלא אחד": אף שאנו למטה, בעולם הפירוד, אף על פי כן, באמצעות ביטול הרצון והכנעת הסטרא אחרא, כך שלא ירצה אדם שום דבר בעולם מלבד ה' לבדו, גם להם נעשה לב אחד לאביהם שבשמים

(ועיין בזוהר פ' תרומה דקל"ד ע"ב מזה) דהיינו רצון א' פשוט התקוע בלב שלא לחפוץ בשום חפץ בעולם זולת לה' לבדו לכך אין בלבנו

(ועינינו בזוהר, פרשת תרומה, דף קל"ד ע"ב, בעניין זה), כלומר, רצון אחד פשוט הקבוע בלב, שלא לרצות שום דבר בעולם מלבד ה' לבדו. לכן "אין בלבנו

אלא א' בלבד הגם שאנחנו למטה נעשה למטה אחד כמו למעלה (באצ"י ששם הוא בחי' רה"י [רשות היחיד]). וזהו ישראל גוי אחד בארץ שיהיה גלוי אחד גם בעשי' [בעשיה] הגשמית)

אלא אחד" בלבד: אף שאנו למטה, גם למטה נעשה אחד כמו למעלה (באצילות, שבה הכול בבחינת רשות היחיד). וזהו "ישראל גוי אחד בארץ" — שגם בעשייה הגשמית תהיה התגלות של אחד.

וזהו שאמר ואהבת בכל לבבך בשני יצריך שיתהפך גם הרצון של הנה"ב [הנפש הבהמית] הנק' יצה"ר [יצר הרע] להיות לה' לבדו.

וזהו שנאמר "ואהבת בכל לבבך" — בשני יצריך, כך שגם רצונה של הנפש הבהמית, הנקראת יצר הרע, יתהפך להיות לה' לבדו.

ורצון זה ואהבה זו נולדים ונמשכים מהשכל דהיינו ע"י ההתבוננות שמתבונן בגדולתו ורוממותו ית' איך דכולא קמיה כלא חשיבי ואפס בלעדו שמזה יומשך בטול הרצון.

ורצון ואהבה אלה נולדים ונמשכים מן השכל, כלומר, מתוך התבוננות בגדולתו וברוממותו ית': איך הכול לפניו נחשב כלא, ואין דבר מלבדו; מכך נמשך ביטול הרצון.

ולכן נסמך פסוק ואהבת לפסוק הוי"ה אחד דלעיל מניה כי ע"י ההתבוננות איך שהוא ית' אחד בז' רקיעים והארץ כנ"ל הרוחניי והגשמיי [והגשמיים] יומשך ואהבת בכל לבבך כו':

ולכן נסמך הפסוק "ואהבת" לפסוק שקדם לו, "הוי' אחד": באמצעות ההתבוננות בכך שהוא ית' אחד בשבעת הרקיעים ובארץ, כאמור לעיל, ברוחניות ובגשמיות, תימשך "ואהבת בכל לבבך" וכו'.

25 והנה כ"ז [כל זה] הוא בכל ששת ימי המעשה שנאמר בהו ששת ימים תעבד. והעבודה היא בחי' פולחנא דרחימותא

והנה, כל זה שייך לכל ששת ימי המעשה, שעליהם נאמר: "ששת ימים תעבד". והעבודה היא בבחינת עבודה מתוך אהבה,

כי היא בחי' עבודה ויגיעה שא"א להיות הולדת והמשכת האהבה מהתבוננות א"כ [אלא אם כן] ייגע א"ע [את עצמו] לקשר דעתו בחוזק ונצרך לזה כל הלי"ט מלאכות ברוחניות הזורע והחורש כו' כמו שכתוב במ"א.

כי זו בחינת עבודה ויגיעה: אי אפשר שהאהבה תיוולד מן ההתבוננות ותימשך ממנה, אלא אם כן האדם יעמול לקשור את דעתו בנושא בחוזה. לשם כך נחוצות כל שלושם ותשע המלאכות ברוחניות — הזריעה והחרישה וכו', כפי שנכתב במקום אחר.

26 ובחי' אהבה זו שבחול היא רק האהבה הנמשכת מהשכל וההתבוננות כו'. אבל בשבת נתוסף בכל אי נשמה יתירה והיינו שנולד בכנס"י [בכנסת ישראל] דבר חדש ממש מה שאין נמצא בהם בחול.

ובחינה זו של אהבה בימות החול היא רק האהבה הנמשכת מן השכל וההתבוננות וכו'. אבל בשבת נוספת ככל אחד נשמה יתרה; כלומר, בכנסת ישראל נולד דבר חדש ממש, שאינו קיים בה בימות החול:

והיינו בחי' אהבה ורצון לה' שלמעלה מן השכל וההתבוננות. כי הנה אית רצון ואית רצון היינו, בחינה של אהבה ורצון לה' שלמעלה מן השכל וההתבוננות. שהרי יש רצון ויש רצון.

פ"י אית רצון שנולד מהשכל וההתבוננות ונק' רצון התחתון לפי שבחי' רצון זה נולד מהשכל א"כ הוא למטה מהחכמה ובינה ונולד ונמשך מהם. אבל אית בחינת רצון העליון שלמעלה מעלה מהחכמה.

פירוש הדבר: יש רצון שנולד מן השכל וההתבוננות, והוא נקרא הרצון התחתון, מפני שבחינה זו של רצון נולדת מן השכל; ואם כן, היא למטה מחכמה ובינה, ונולדת ונמשכת מהן. אבל יש בחינה של רצון עליון, שלמעלה מעלה מחכמה.

27 וגילוי בחי' זו בנפש האדם הוא בחינת האהבה שאינה נולד' מהתבוננות השכל כ"א היא אהבה פשוטה שלמעלה מן השכל שזהו בחי' יחידה שבנפש שלמעלה מהחכמה

והגילוי של בחינה זו בנפש האדם הוא אהבה שאינה נולדת מהתבוננות שכלית, אלא אהבה פשוטה שלמעלה מהשכל; זו בחינת היחידה שבנפש, שלמעלה מחכמה;

וכמו עד"מ כאשר יחפוץ האדם בחפץ ורצון לאיזה דבר הנוגע לעצם הנפש ממש וגורם לו לעשות דברים שלא

כמו, למשל, כאשר אדם חפץ ורוצה בדבר כלשהו שנוגע ממש בעצם הנפש, והוא גורם לו לעשות דברים שלא

ע"פ הדעת והשכל כלל כי רצון זה עמוק עמוק מהשכל כו' וכנודע שיש בחיי רצון שלמעלה מהשכל ע"ד אמרם כך עלה במחשבה ואין טעם לרצון.

על פי הדעת והשכל כלל, מפני שרצון זה עמוק עמוק יותר מהשכל וכו'. וכידוע, יש בחינת רצון שלמעלה מהשכל, על דרך מאמרם "כך עלה במחשבה" ו"אין טעם לרצון".

28 ובחינת אהבה ורצון זה לה' מתגלה בנפש אדם ביום השבת דוקא. והיא בחינת אהבה רבה שהיא באה מלמעלה למטה בנפש האלקית בשבת

ובחינה זו של אהבה ורצון לה' מתגלה בנפש האדם דווקא ביום השבת. זו בחינה של אהבה רבה, הבאה מלמעלה למטה אל הנפש האלקית בשבת;

דהיינו שאין האהבה לפי ערך השכל וההתבוננות לבד רק היא למעלה מהשכל ונמשכת מבחי' רצון העליון שלמעלה מהחכמה.

כלומר, האהבה אינה מוגבלת רק לפי מידת השכל וההתבוננות, אלא היא למעלה מן השכל ונמשכת מבחינת הרצון העליון, שלמעלה מחכמה.

(וזהו שמבואר בפע"ח [בפרי עץ חיים] דהיכל האהבה המאיר בק"ש [בקריאת שמע] דשבת הוא למעלה מעלה מבחי' היכל האהבה המאיר בק"ש [בקריאת שמע] דחול ע"ש) שבחי' גילוי רצה"ע [רצון העליון] הוא בשבת דוקא דהנה כתיב שער החצר הפנימית הפונה קדים כו'.

(וזהו המבואר בפרי עץ חיים, שהיכל האהבה המאיר בקריאת שמע של שבת הוא למעלה הרבה מהבחינה של היכל האהבה המאיר בקריאת שמע של ימי החול; עיינו שם.) גילוי הרצון העליון הוא דווקא בשבת, שהרי נאמר: "שער החצר הפנימית הפונה קדים" וגו'.

פ"י כי בעשרה מאמרות נברא העולם בשימ"ב [בששת ימי בראשית] ובראשית שהיא ח"ע [חכמה עילאה] נמי מאמר הוא ונשפלה הח"ע [החכמה עילאה] והמדות להתלבש בבחי' הדבור לומר יהי אור כו'. עד"מ אדם הכותב או מצייר כו'.

הפירוש הוא: "בעשרה מאמרות נברא העולם" בששת ימי בראשית; וגם "בראשית", שהיא חכמה עילאה, היא מאמר. החכמה עילאה והמדות ירדו והתלבשו בבחינת הדיבור, כדי לומר "יהי אור" וגו'. הדבר דומה לאדם הכותב או מצייר וגו'.

29 ונקי לכך וי' ימי' בראשית] שמקבלי' [שמקבלים] מבחי' ראשית היא החי' [החכמה עילאה] ובשבת כתיב

וינפש שגמר המלאכה ונתעלו החכמה ומדות לבחי' שלמעלה מהחכמה הוא בחי' רצון ותענוג העליון.

לכן הם נקראים ששת ימי בראשית, משום שהם מקבלים מבחינת "ראשית", שהיא החכמה העילאה. ועל השבת נאמר "וינפש": המלאכה נשלמה, והחכמה והמדות עלו לבחינה שלמעלה מהחכמה, שהיא הרצון והתענוג העליונים.

וזהו בחי' הפונה קדים בחי' שלמעלה מהחכמה נקי' קדם שלמעלה מבחי' ראשית כו' כי הראשית יש שני לו

וזהו בחינת "הפונה קדים": הבחינה שלמעלה מהחכמה נקראת "קדם", למעלה מבחינת "ראשית" וכו', שכן ל"ראשית" יש שני לה.

משא"כ בחי' קדמונו של עולם כו' וכנודע ג"כ ע"פ המגיד מראשית כו' ומקדם כו' ע"ש ובשבת נפתח השער הפונה קדים הוא גילוי רצה"ע [רצון העליון] ותענוג העליון לפי ששבת וינפש עליית החכמה בלמעלה מהחכמ' [מהחכמה]

אך לא כן בחינת "קדמונו של עולם" וכו'. וכידוע גם על הפסוק "מגיד מראשית" וכו', "ומקדם" וכו' — עיינו שם. ובשבת נפתח השער הפונה קדים, כלומר מתגלה הרצון העליון והתענוג העליון, משום ש"שבת וינפש" פירושו עליית החכמה אל מה שלמעלה מהחכמה,

משא"כ בששת ימי המעשה שנקי' וי"ב שמקבלים מחכמה ולא מבחי' קדם שלמעלה מהחכמה שאינו אז בבחי' גילוי כמו עד"מ שבשעת המלאכה אין מתגלה עדיין התענוג רק כשנגמר כו'.

שלא כמו בששת ימי המעשה, הנקראים ששת ימי בראשית, המקבלים מהחכמה ולא מבחינת "קדם" שלמעלה מהחכמה, שאינה אז בגילוי. הדבר דומה לכך שבשעת המלאכה התענוג עדיין אינו מתגלה, אלא רק כשהמלאכה מסתיימת וכו'.

ולכן נמשך גילוי בחי' רצה"ע [רצון העליון] ג"כ בנפש האדם שהיא גילוי האה"ר [האהבה רבה] שלמעלה מהשכל כו'. כמ"ש ע"פ כי טובים דודיך מ"יין.

ולכן נמשך גילוי בחינת הרצון העליון גם בנפש האדם, והוא גילוי האהבה רבה שלמעלה מהשכל וכו', כמבואר על הפסוק "כי טובים דודיך מ"יין".

ומארז"ל [ומאמר רבותינו זכרונם לברכה] עריבים עלי כו' (וזהו שאנו אומרים בקדוש דשבת ורצה בנו ע"ש [על שם] התגלות רצה"ע [רצון העליון] בנו ממש):

וכן מאמר רז"ל "עריבים עליי וכו'". (וזהו שאנו אומרים בקידוש של שבת "ורצה בנו", על שם התגלות הרצון העליון בנו ממש.)

30 וזהו ענין שבת שבתון לה' כי הנה המשכת הרצון העליון שהוא בחי' הרצון שלמעלה מהשכל הנמשך ומתגלה בשבת הוא דוקא כשיש כלי לגילוי אור זה

וזהו עניינה של "שבת שבתון לה'". המשכת הרצון העליון, שהוא בחינת הרצון שלמעלה מן השכל, הנמשך ומתגלה בשבת, מתאפשרת דווקא כאשר יש כלי לגילוי אור זה;

והכלי הוא בחינת הרצון התחתון שנולד מן השכל וההתבוננות בכל ששת ימי המעשה שזה הרצון התחתון נעשה בחינת כלי לגבי זה הרצה"ע [הרצון העליון] שיומשך בתוכו ממש בבחי' השראה כהשראת האור בתוך הכלי ממש.

והכלי הוא בחינת הרצון התחתון, שנולד מן השכל וההתבוננות בכל ששת ימי המעשה. רצון תחתון זה נעשה כלי לרצון העליון, כדי שזה יימשך לתוכו ממש, בבחינת השראה, כפי שהאור שורה בתוך כלי ממש.

מפני שהרצון התחתון אע"פ [אף על פי] שהוא למטה מבחינת רצה"ע [רצון העליון] אבל עכ"פ [על כל פנים] כלי הוא לגילוי רצון העליון שיהיה מתלבש בו בהתחברות ויחוד אמתי ביום השבת.

שהרי הרצון התחתון, אף שהוא למטה מבחינת הרצון העליון, מכל מקום הוא כלי לגילוי הרצון העליון, כדי שזה יתלבש בו בהתחברות ובייחוד אמיתיים ביום השבת.

31 וע"ז נאמר שבת שבתון להי"ה. פי' שבת שבתון הם ב' רצונות הנ"ל שמתחברים כאחד והיו לאחדיו [לאחדים] ממש ולשון שבתון להי"ה היינו כי שם הי"ה

ועל כך נאמר: "שבת של מנוחה שלמה להי"ה". פירוש הדבר: "שבת שבתון" הם שני הרצונות שהוזכרו לעיל, המתחברים לאחד ונעשים ממש אחד. והביטוי "שבתון להי"ה" הוא משום שבשם הי"ה,

הנה היו"ד בחי' חכמה כו' ובשבת הוא בחי' שבת להי"ה שמתגלה הרצה"ע [הרצון העליון] שלמעלה משם הי"ה כו'.

האות יו"ד היא בחינת חכמה וכו'; ובשבת מתגלה בחינת "שבת להי"ה", שכן הרצון העליון, שלמעלה משם הי"ה, מתגלה וכו'.

32 וז"ש [וזהו שכתוב] כי אל דעות הוי"ה שיש ב' בחי' דעת. הא' דעת עליון והב' דעת תחתון.

וזהו [פירוש] מה שכתוב: "כי הוי" אל דעות" — יש שתי בחינות של דעת: הראשונה היא דעת עליון, והשנייה דעת תחתון.

פ"י דעת הוא לשון רצון שדעת ורצון הכל ענין א' כמ"ש רק אתכם ידעתי מכל משפחות כו'.

כלומר, דעת היא לשון רצון, שכן דעת ורצון הם עניין אחד, כמו שכתוב: "רק אתכם ידעתי מכל משפחות" וגו';

שהכוונה הוא שבחרתי ורציתי אתכם לבחור לי לעם סגולה כי דעת הוא ענין הכרה שזהו בחי' התקשרות המביא לידי הרצון כו'.

והכוונה היא: בחרתי בכם ורציתי בכם, לבחור אתכם לי לעם סגולה. שכן דעת היא עניין של הכרה, והיא בחינת התקשרות המביאה לידי רצון וגו'.

33 וכן והאדם ידע לי [לשון] התקשרות והתחברות כו'. וענין אל דעות היינו התחברות ב' דעות הנ"ל שהם ב' הרצונות הנ"ל.

וכך גם "והאדם ידע" הוא לשון של התקשרות והתחברות וכו'. ופירוש "אל דעות" הוא חיבורן של שתי בחינות הדעת שהוזכרו לעיל, שהן שני הרצונות שהוזכרו לעיל.

ואז הוא בחי' שבת שבתון לשם הוי"ה והוא ג"כ פ"י אל דעות הוי"ה שמתחברים ב' הרצונות שהרצון העליון שלמעלה מהחכמה מאיר ומתגלה ג"כ ברצון התחתון כו'.

ואז זו בחינת "שבת שבתון להוי"ה"; וזהו גם פירוש "הוי" אל דעות": שני הרצונות מתחברים, כך שהרצון העליון, שלמעלה מהחכמה, מאיר ומתגלה גם ברצון התחתון וכו'.

וזהו ענין הנשמה יתירה דשבת שהוא גלוי רצה"ע [רצון העליון] מבחי' יחידה כנ"ל. וזהו שנק' נשמת כל חי.

וזהו עניינה של הנשמה היתרה של שבת: גילוי הרצון העליון מבחינת יחידה, כנזכר לעיל. וזהו מה שנקרא "נשמת כל חי".

וכמ"ש ומשביע לכל חי רצון שגלוי רצה"ע [רצון העליון] נמשך בבחי' הנק' כל חי כו' ומשם נמשך להיות רצון יראיו יעשה שיתגלה בהם הרצון העליון:

וכמו שכתוב: "ומשביע לכל חי רצון" — גילוי הרצון העליון נמשך בבחינה הנקראת "כל חי" וכו'; ומשם הוא נמשך להיות "רצון יראיו יעשה", כלומר, שהרצון העליון יתגלה בהם.

34 והנה כשנמשך הרצה"ע [הרצון העליון] להתלבש ברצון התחתון ביום השבת אזי נמשך ממנו ג"כ הארה

בכל ששת ימי המעשה להיות נמצא בהאדם בחינת הארה מרצה"ע [מרצון העליון] שלמעלה מהשכל.

כעת, כאשר הרצון העליון נמשך ומתלבש ברצון התחתון ביום השבת, נמשכת ממנו הארה גם לכל ששת ימי המעשה, כך שבאדם מצויה בחינה של הארה מן הרצון העליון, שלמעלה מן השכל.

וגילוי הארה זו היא בזמן התפלה דחול כשמתעורר באהבה וחפץ לה' ית' שהוא בחי' הארה מקדושת שבת המאיר בימי החול

גילוייה של הארה זו הוא בזמן תפילת החול, כאשר האדם מתעורר באהבה וברצון לה' יתברך; זוהי בחינה של הארה מקדושת השבת המאירה בימי החול,

כמ"ש בזוה"ק [בזוהר הקדוש] יומא דא יחייב חילא לשאר יומי כו'. ולכן יכול להאיר בהן מבחי' רצה"ע [רצון העליון] הנ"ל.

כמו שכתוב בזוהר הקדוש: "יום זה נותן כוח לשאר הימים" וכו'. לכן יכולה להאיר בהם הבחינה האמורה של הרצון העליון.

(וכמו שהביא ברי"ח [בראשית חכמה] שער הקדושה פ"ב [פרק ב'] מאמרי הזוהר המבארים איך שצריך להתקדש ולהמשיך עליו בכל יום מקדושת שבת. וזהו פ"י מ"ש קדושים תהיו כו' להמשיך עליו מבחי' שבת שהוא קדש בעצם.

(כפי שהביא ב"ראשית חכמה", שער הקדושה, פרק ב, את דברי הזוהר המסבירים כיצד על האדם להתקדש ולמשוך על עצמו בכל יום מקדושת השבת. זהו פירוש הכתוב "קדושים תהיו" וכו': להמשיך על עצמו מבחינת השבת, שהיא קדושה במהותה.

וכ"כ [וכן כתב] בפע"ח [בפרי עץ חיים] שתוספת נר"נ [נפש רוח נשמה] המאירים בשבת אינן מסתלקין ג"כ בימות החול רק בחי' תוס' [תוספת] ח"י מסתלקים במוש"ק [במוצאי שבת קודש] כו'. אך צריך להכין א"ע [את עצמו] לקבל בחי' זו דתוס' [דתוספת] נר"נ [נפש רוח נשמה]. והיינו ע"י מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] דתומ"צ [דתורה ומצות] שהם כלים לבחי' נר"נ [נפש רוח נשמה].

וכך כתוב גם ב"פרי עץ חיים": התוספת של נפש, רוח ונשמה המאירה בשבת אינה מסתלקת גם בימות החול; רק הבחינה של תוספת חיה ויחידה מסתלקת במוצאי שבת קודש וכו'. אך על האדם להכין את עצמו לקבל בחינה זו של תוספת נפש, רוח ונשמה. הדבר נעשה באמצעות מחשבה, דיבור ומעשה בתורה ובמצוות, שהם כלים לבחינת נפש, רוח ונשמה.

וכמשיית [וכמו שיתבאר] לקמן בענין ז' קני המנורה איך שע"י התומ"צ [התורה ומצות] ממשיכים גילוי בחי' רצה"ע [רצון העליון] כו'. וזהו ענין חולין שנעשו על טהרת הקודש היינו כשבימי החול מאיר ג"כ מעין קדושת השבת כו').

כפי שיתבאר להלן בעניין שבעת קני המנורה, כיצד באמצעות התורה והמצוות ממשיכים גילוי של בחינת הרצון העליון וכו'. וזהו ענין "חולין שנעשו על טהרת הקודש", כלומר, כאשר גם בימי החול מאירה מעין קדושת השבת וכו').

והנה התפלה של חול היא בחי' הממוצע בין שבת ליומין דחול הממשיך ההארה מבחי' רצה"ע [רצון העליון] המתגלה בשבת בכל יומין דחול כו'.

תפילת החול היא בחינת ממוצע בין השבת לימי החול, והיא ממשיכה לכל ימי החול את ההארה מבחינת הרצון העליון המתגלה בשבת וכו'.

ולכן נמשלה התפלה לסולם דכתיב והנה סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כו' כמשל הסולם שבו ועל ידו עולה התחתון מלמטה מהארץ על הגג.

לכן התפילה נמשלה לסולם, כמו שכתוב: "והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" וכו'. משל לסולם, שבעזרתו ועל גביו מי שנמצא למטה עולה מן הארץ אל הגג.

35 וכן כו יורד העליון מלמעלה למטה. כך עדי"מ התפלה נמשלה לסולם שע"י התפלה עולה הנפש מלמטה למעלה במעלות ומדרגות עליונות דרגא בתר דרגא עד רום המעלות.

וכך גם באמצעותו מי שנמצא למעלה יורד מלמעלה למטה. על דרך משל, התפילה נמשלה לסולם: באמצעות התפילה הנפש עולה מלמטה למעלה, במעלות וברמות עליונות, שלב אחר שלב, עד לרום המעלות.

והיינו ע"י צעקת הלב ברעותא דלכא לכלות נפשו אליו ית' שזהו בחי' העלאת מ"נ [מ"יין נוקבין] מלמטה למעלה לעלות בעילוי אחר עילוי עד רום המעלות ליכלל באו"ס [באור אין סוף] ב"ה.

כלומר, באמצעות זעקת הלב, ברצון הלב לכלות את נפשו אליו יתברך; זוהי בחינת העלאת מ"ן מלמטה למעלה, לעלות מעילוי לעילוי עד לרום המעלות ולהיכלל באור אין סוף, ברוך הוא.

36 וכן נמצא בה בחי' הירידה מלמעלה למטה דהיינו כאשר כבר נתעלה בתכלית העילוי ברום המעלות בהגיעו אל בחי' רצה"ע [רצון העליון] ב"ה

וכן נמצא בה גם היבט של ירידה מלמעלה למטה: כאשר כבר התרומם האדם עד תכלית העלייה, אל הרום שבמדרגות, והגיע לבחינת הרצון העליון, יתברך.

אזי יעוררו וימשיכו שירד בהשתלשלות המדרגות מלמעלה למטה להתלבש ברצון התחתון וממנו יתפשט ההארה בכל ו' יומין.

אז מעוררים וממשיכים אותו לרדת בהשתלשלות המדרגות מלמעלה למטה, ולהתלבש ברצון התחתון; וממנו מתפשטת ההארה בכל ששת הימים.

וז"ש [וזהו שכתוב] ומלאכי אלקים עולים ויורדים בו שבהסולם ימצא ב' בחי' ומדרגות שונות בחי' העלייה מלמטה למעלה ובחי' הירידה מלמעלה למטה.

וזהו שנאמר: "ומלאכי אלקים עולים ויורדים בו": בסולם יש שני היבטים ומדרגות שונות — עלייה מלמטה למעלה וירידה מלמעלה למטה.

והיינו בחי' התפלה כו' שמחברת בחינת קדושת השבת עם ו' יומין דחול להיות מאיר הארת רצה"ע [רצון העליון] שבשבת בכל יומין דחול להיות חולין שנעשו עטה"ק [על טהרת הקודש].

וזהו בחינת התפילה וכו', המחברת את קדושת השבת עם ששת ימי החול, כדי שהארת הרצון העליון שבשבת תאיר בכל ימי החול, ויהיו "חולין שנעשו על טהרת הקודש".

והיינו על ידי עלייה וירידה (ועכמ"ש [ועיין במה שכתוב] בפסוק יונתי כו' איך שיש בחי' נשמה שבגוף ויש בחי' שרש הנשמה ושם נתבאר דשרש הנשמה היא בבחי' מחשבה הקדומה שלמעלה אפי' [אפילו] מבחי' תורה והיא בחי' רצה"ע [רצון העליון] הנ"ל וגם נתבאר דע"י התפלה עולה נשמה שבגוף לשרשה הנ"ל.

וזה נעשה באמצעות עלייה וירידה. (ועיינו במה שנכתב על הפסוק "יונתי" וכו': שיש בחינת נשמה שבגוף ויש בחינת שורש הנשמה; ומבואר שם ששורש הנשמה הוא בבחינת המחשבה הקדומה, שלמעלה אפילו מבחינת תורה, וזהו בחינת הרצון העליון שנזכר לעיל. עוד מבואר שם, שעל ידי התפילה עולה הנשמה שבגוף אל שורשה הנזכר לעיל.)

וא"כ נראה בענין תוס' [תוספת] נשמה יתירה דשבת דהיינו גם מבחי' שרש הנשמה הנ"ל. וכ"מ [וכן משמע] בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער השבת פ"ט דהמקיפים נכנסים בשבת בבחי' פנימיים והארה ממנה מאיר בכל יום כו' על ידי התפלה כנ"ל):

ואם כן, נראה שתוספת הנשמה היתרה של שבת היא גם מבחינת שורש הנשמה הנזכר לעיל. וכן משתמע מפרי עץ חיים, שער השבת, פרק 19: שבשבת המקיפים נכנסים בבחינת פנימיים, והארה מהם מאירה בכל יום וכו' על ידי התפילה, כנזכר לעיל.)

37 והנה ע"י התורה ממשיכים ג"כ רצון העליון שיתלבש ברצון התחתון כי התורה נמשכה מבחי' רצה"ע

[רצון העליון]. והגם דאורייתא מחכמה נפקת.

כעת, גם באמצעות התורה ממשיכים את הרצון העליון להתלבש ברצון התחתון, שכן התורה נמשכת מבחינת הרצון העליון. ואף שהתורה "יוצאת מחכמה",

נפקת דוקא שיציאתה מהעלם אל הגילוי הוא מבחי' חכמה אבל שרשה מבחי' רצה"ע [רצון העליון] ית' (כי תרי"ג מצות דאורייתא עם ז' דרבנן בגימטריא כתר)

דווקא נאמר "יוצאת": יציאתה מן ההעלם אל הגילוי היא מבחינת חכמה, אך שורשה הוא מבחינת הרצון העליון, יתברך (שהרי תרי"ג מצוות התורה, יחד עם שבע מצוות דרבנן, עולות בגימטריה כתר),

רק שנתלבשה למטה בבחי' המדות חג"ת [חסד גבורה תפארת] דאצי' שמבחי' חסד נמשך להקל להיות כשר ומותר וזכאי ומבחי' גבורה נמשך להחמיר כו'. ובחי' המדות הם למטה מהחכמה.

אלא שלמטה היא התלבשה בבחינת המדות, חסד, גבורה ותפארת דאצילות: מבחינת חסד נמשכת הקלה, שהדבר יהיה כשר, מותר וזכאי, ומבחינת גבורה נמשכת החמרה וכו'. בחינת המדות היא למטה מחכמה.

נמצא ענין התורה הוא המשכת רצה"ע [רצון העליון] שלמעלה ברצון התחתון שהוא בחי' דעת תחתון שהוא בחי' פנימיות המדות כנודע

נמצא שענין התורה הוא המשכת הרצון העליון, שלמעלה, אל הרצון התחתון, שהוא בחינת דעת תחתון, בחינת פנימיות המדות, כידוע.

(רק שהמשכה זו ע"י התורה א"א להמשיך כ"א ע"י הקדמת התפלה שהוא בחי' הסולם לעלות מלמטה למעלה וגם דוקא ע"י קדימת בחי' שבת שהוא ג"כ אותיות תשב עליית רצון התחתון ברצה"ע [ברצון

העליון] וירידת רצה"ע [רצון העליון] ברצה"ת [ברצון התחתון])

(אלא שהמשכה זו באמצעות התורה אינה יכולה להימשך אלא לאחר הקדמת התפילה, שהיא בבחינת סולם לעלות מלמטה למעלה; וכן דווקא לאחר הקדמת בחינת שבת, שגם האותיות שלה הן "תשב" — עליית הרצון התחתון אל הרצון העליון וירידת הרצון העליון אל הרצון התחתון;

וזהו כעין בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שע"ז יוכל להמשיך אח"כ ע"י תומ"צ [תורה ומצות] כו' מלמעלה למטה וכדלקמן אי"ה [אם ירצה השם]). והנה התורה היא נגד בחי' כלי המשכן שהם מנורה ושולחן.

וזה מעין בחינת אתערותא דלתתא, שבאמצעותה אפשר יהיה אחר כך להמשיך מלמעלה למטה על ידי תורה ומצוות וכו', כפי שיתבאר להלן, אם ירצה ה'). והנה, התורה מקבילה לבחינת כלי המשכן, שהם המנורה והשולחן.

(וכ"ש [וכל שכן] הארון שבו היו מונחים הלוחות ממש רק שבחי הארון שהיה בבית קדו"ק [קודש הקדשים] הוא כמו שהתורה בשרשה. ובחי המנורה שהיה בהיכל הוא בחי גילוי התורה במדות.

(וכל שכן הארון, שבו הונחו הלוחות עצמם; אלא שבחינת הארון, שהיה בבית קודש הקדשים, דומה לתורה בשורשה, ובחינת המנורה, שהייתה בהיכל, היא גילוי התורה במדות.

וז"ש [וזהו שכתוב] בתורה פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה הנה נקראת בחי חכמה ובחינת חסד כי אורייתא מחכמה נפקת. וזהו בחי הארון ומתלבשת במדות שכללותם הוא החסד. וזהו בחינת המנורה שהי' [שהיה] בדרום בחי חסד כו') כי

וזהו שנאמר על התורה: "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה". הרי היא נקראת בחינת חכמה ובחינת חסד, שכן התורה יוצאת מחכמה. זו בחינת הארון; והיא מתלבשת במדות, שכללותן היא חסד. וזהו בחינת המנורה, שהייתה בדרום, בבחינת חסד וכו'), כי

הנה כמו שהמנורה מדליקין בה אור. כמו"כ [כמו כן] בתורה כתיב ותורה אור. ופי' אור דתורה הוא כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו.

כשם שבמנורה מדליקים אור, כך גם על התורה נאמר: "ותורה אור". משמעותו של אור התורה היא כפי שנאמר: "חכמת אדם תאיר פניו".

כי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] חכמת זו סדר קדשים שע"י למוד סדר קדשים מעורר וממשיך הגילוי בבחי ח"ע [חכמה עילאה] להיות חכמת אדם תאיר פניו.

שהרי חז"ל אמרו: "חכמת זו סדר קדשים"; באמצעות לימוד סדר קדשים מעוררים וממשיכים את הגילוי בבחינת חכמה עילאה, כדי ש"חכמת אדם תאיר פניו".

38 וענין הארת פנים למעלה הוא כמו עד"מ למטה באדם כשמשכיל השכלה חדשה יצהבו פניו כמ"ש רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] גבי ר' אבהו שצהבו פניו מחמת שראה תוספתא חדתא.

הארת הפנים למעלה דומה, בדרך משל, למה שקורה אצל אדם למטה: כשהוא תופס רעיון חדש, פניו מאירות, כפי שאמרו חז"ל על רבי אבהו שפניו צהבו משום שראה תוספתא חדשה.

והוא מחמת גילוי התענוג שמתגלה ומתלבש בהשכלה חדשה ונמשך ומתגלה בפנים ממש עד שצהבו פניו ומאירים.

הדבר נובע מהתגלות התענוג, שמתגלה ומתלבש בהשכלה החדשה, ונמשך ומתגלה בפנים עצמן, עד שפניו צהבו והאירו.

כך עדי"מ למעלה ע"י עסק התורה ממשיכים גילוי אור התענוג עליון להיות מאיר ונמשך בחי"ע [בחכמה עילאה] והוא בחי' אור חדש מעצמות א"ס ב"ה שמתלבש בחכמת התורה.

כך, בדרך משל, למעלה: על ידי העיסוק בתורה ממשיכים את גילוי אור התענוג העליון, כדי שיאיר ויימשך בחכמה העליונה. זוהי בחינה של אור חדש מעצמותו של אין סוף, ברוך הוא, שמתלבש בחכמת התורה.

39 וזהו ענין יאר ה' פניו אליך כו'. וזהו ג"כ ענין אור דמנורה. ובזה יובן ג"כ ענין ז' קני המנורה

וזהו ענין "יאר ה' פניו אליך" וכו'. וזהו גם ענין אור המנורה. ועל פי זה יובן גם ענין שבעת קני המנורה:

היינו קנה האמצעי שהוא גוף המנורה ושלשה קנים יוצאים מצדה האחד. ושלשה קנים מצדה השני וכפתר תחת שני הקנים ממנה כו'.

כלומר, הקנה האמצעי, שהוא גוף המנורה, ושלשה קנים יוצאים מצדה האחד, ושלשה קנים מצדה השני, ו"כפתור תחת שני הקנים ממנה" וכו';

דהיינו שבמקום שיוצאים שני קנים מקנה האמצעי א' לכאן וא' לכאן שם יש כפתור כו' וכן תחת שני הקנים השניים ותחת שני הקנים השלישיי' [ההשלישיים].

כלומר, במקום שבו יוצאים מן הקנה האמצעי שני קנים, אחד לצד זה ואחד לצד זה, יש כפתור וכו'; וכך גם מתחת לזוג השני של הקנים ומתחת לזוג השלישי.

40 והענין כי כל זה רומז על כללות התורה שהיא תושב"כ [תורה שבכתב] ותושבע"פ [תורה שבעל פה]. וזהו ענין

ששה קנים היוצאים מן קנה האמצעי הם שיתא סדרי משנה שמקבלים מקנה האמצעי שהוא בחי' תושב"כ [תורה שבכתב].

והענין הוא שכל זה רומז לתורה כולה, שהיא תורה שבכתב ותורה שבעל פה. זהו ענינם של ששת הקנים היוצאים מן הקנה האמצעי: הם שישה סדרי משנה, המקבלים מן הקנה האמצעי, שהוא בחינת תורה שבכתב.

שהרי למדין הכל מן המקרא כמ"ש בגמ' [בגמרא] מאי טעמא אמר קרא כו' נמצא התושבע"פ [התורה שבעל פה] יוצאת ונמשכת מבחי' תושב"כ [תורה שבכתב]. כמו שששת הקנים יוצאים מן המנורה כו'.

הרי הכול נלמד מן המקרא, כמו שאומרים בגמרא: "מה הטעם? משום שהפסוק אומר" וכו'. נמצא שהתורה שבעל פה יוצאת ונמשכת מבחינת התורה שבכתב, כשם שששת הקנים יוצאים מן המנורה וכו'.

41 וענין הכפתור תחת שני הקנים הענין דכל השפעה הנמשכת ממשפיע למקבל אי"א להיות כ"א ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מן המקבל אל המשפיע ועי"ז נמשך אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] מהמשפיע ונק' מ"ן [מ"ן נוקבין] ומ"ד [ומ"ן דוכרין].

ענין הכפתור שמתחת לשני הקנים: הנקודה היא שכל השפעה הנמשכת ממשפיע למקבל יכולה לבוא רק בעקבות אתערותא דלתתא מן המקבל אל המשפיע, ועל ידה נמשכת מן המשפיע אתערותא דלעילא. הן נקראות מ"ן ומ"ד — מים נוקבין ומים דוכרין, כלומר "מים נקביים" ו"מים זכריים".

וכמו"כ [וכמו כן] בענין ההשפעה מתושב"כ [מתורה שבכתב] לתושב"ע"פ [לתורה שבעל פה] יש ג"כ ב' בחי' אלו. שהרי נודע שתושב"כ [שתורה שבכתב] נק' מוסר אביך. בחי' אב הוא בחי' דכורא המשפיע. כך גם בהשפעה מן התורה שבכתב לתורה שבעל פה יש שתי בחינות אלו. ידוע שהתורה שבכתב נקראת "הדרת אביך": בחינת האב היא בחינת הזכר, המשפיע;

42 ותורה שבעל פה נק' תורת אמך בחי' נוק' [נוקבא] ומקבל מתושב"כ [מתורה שבכתב] רק דשם נגדל ההשפעה כו'. וא"כ יש בזה בחינת העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] והמשכת מ"ד [ומ"ן דוכרין] ונק' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא].

והתורה שבעל פה נקראת "תורת אמך", בחינת הנוקבא, המקבלת מן התורה שבכתב, אלא ששם ההשפעה גדלה וכו'. ואם כן, יש כאן בחינה של העלאת מ"ן והמשכת מ"ד, הנקראות אתערותא דלתתא ואתערותא דלעילא.

וזהו ענין הכפתור תחת שני הקנים שבמקום יציאת הקנה מהקנה האמצעי שם הוא ענין התחברות המ"ן [המ"ן נוקבין] והמ"ד [ומ"ן דוכרין] שמתחברין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] וזהו ענין הכפתור שמתחת לשני הקנים: במקום שבו הקנה יוצא מן הקנה האמצעי, מתחברים המ"ן והמ"ד, כלומר אתערותא דלתתא ואתערותא דלעילא.

לכן יש שם אור כפול עדי"מ מהתחברות ב' הבחי' לכן היה כפתור שהוא עב יותר משאר מקום המנורה כיון שבבחי' זו מתחברים ב' בחינות משפיע ומקבל כו'.

לכן יש שם, בדרך משל, אור כפול מכוח התחברות שתי הבחינות. לכן היה שם כפתור, עבה יותר משאר חלקי המנורה, שכן בבחינה זו מתחברים שתי הבחינות — המשפיע והמקבל וכו'.

43 ונקי בחי' זו קשרין בזהר עד"מ הקשר שמתקשרים שני דברים יחד הנה במקום הקשר הוא עב יותר מחמת ששם יש חבור שני הדברים יחד. וכן השולחן ג"כ רומז לבחי' התורה שעליו מניחים לחם הפנים.

בחינה זו נקראת בזהר "קשרים": דרך משל, קשר המחבר שני דברים זה לזה עבה יותר במקום הקשר, מפני ששם שני הדברים מתחברים יחד. כך גם השולחן מרמז על בחינת התורה, שכן עליו מניחים את לחם הפנים.

44 והתורה נקי' לחם לכו לחמו בלחמי כי היא בחי' מזון לנפש להמשיך הגלוי בפנימית שמשיג החכמה בפנימיותו ששכלו משיג חכמת התורה שבה מלובש וא"ס [אור אין סוף] כ"ה כו'.

התורה נקראת לחם, כמו שנאמר: "בואו, אכלו מלחמי"; שכן היא בחינת מזון לנפש, הממשיך את הגלוי פנימה: האדם תופס את החכמה בתוכו, משום ששכלו משיג את חכמת התורה, שבה מלובש אור אין סוף ברוך הוא וכו'.

לכן נעשה לו מזה מזון וחיות ממש לנפש. וכן למעלה הוא בחי' ישראל מפרנסין כו' שיהיה התלבשות א"ס בחי' [בחכמה עילאה] כו'.

לכן נעשים מכך לנפש מזון וחיות ממש. כך גם למעלה, זו בחינת "ישראל מפרנסין" וכו': שהאין סוף יתלבש בחכמה עילאה וכו'.

אבל המצות הם בחי' לבושים ומקיפים לנפש שהן המשכות מבחי' שאין הגלוי יכול להתלבש בפנימיותו רק שאור ה' מקיפו מראשו ועד רגלו והן בחי' יריעות המשכן כמשנת"ל [כמו שנתבאר לעיל]

אבל המצוות הן בחינת לבושים ואורות מקיפים לנפש, שכן הן המשכות מבחינה שהגלוי שבה אינו יכול להתלבש בתוכו; אלא שאור ה' מקיף אותו מראשו ועד רגליו. והן בחינת יריעות המשכן, כפי שהתבאר לעיל.

(ולשם נתי' [נתבאר] דבמצות יש ג"כ ז' בחי' חצבה עמודיה שבעה. וכן ז' מינים כיריעות רק שהם מקיפים ובתורה ז' קני המנורה הם בחי' פנימיים):

(ושם התבאר שגם במצוות יש שבע בחינות, "חצבה עמודיה שבעה", וכן שבעה מינים כיריעות, אלא שהן מקיפות; ואילו בתורה, שבעת קני המנורה הם בחינת אורות פנימיים).

45 וע"פ כל הנ"ל בביאור בחי' היריעות וכלים דמשכן שהם בחינת תומ"צ [תורה ומצות] כנ"ל. ובביאור ענין השבת שהוא בחי' הנשמה יתירה התחברות רצה"ע [רצון העליון] ברצה"ת [ברצון התחתון].

ועל פי כל האמור בביאור בחינת היריעות והכלים של המשכן, שהם בחינת תורה ומצוות, כנוצר לעיל, ובביאור עניינו של השבת, שהוא בחינת הנשמה היתרה — החיבור בין הרצון העליון לרצון התחתון,

יובן בטוב טעם ענין שייכות הצווי במצות שבת סמוך לצווי דמלאכת המשכן כמ"ש בפ' תשא אך את שבתותי תשמרו כו'.

יובן היטב ובטעם טוב הקשר בין הצווי על מצוות השבת, המופיע בסמוך לצווי על מלאכת המשכן, כפי שנאמר בפרשת [כי] תשא: "אך את שבתותי תשמרו" וגו'.

46 וגם מה שמשרבע"ה [שמשה רבינו עליו השלום] הקדים הצווי על השבת למלאכת המשכן הפך ממה שנזכר בצווי הקב"ה למשרע"ה [למשה רבינו עליו השלום].

וגם: מדוע משה רבנו עליו השלום הקדים את הצווי על השבת למלאכת המשכן, בניגוד לסדר שבו נזכר הצווי של הקדוש ברוך הוא למשה רבנו עליו השלום.

והענין כי עם היות שע"י תומ"צ [תורה ומצות] ממשיכים בחינת מקיפים ופנימיים שהם בחי' לבושים ובחי' מזון לנפש שיהיה גלוי רצה"ע [רצון העליון] בנפש בבחי' פנימי ע"י התורה ובבחי' מקיף ע"י המצות.

והענין הוא, שאף שעל ידי התורה והמצוות ממשיכים בחינות של אור מקיף ואור פנימי, שהן בחינות של לבושים ומזון לנפש, כדי שהרצון העליון יתגלה בנפש באופן פנימי באמצעות התורה ובאופן מקיף באמצעות המצוות,

אך באמת כיון שהאדם הוא מלמטה בגוף גשמי א"א לו להגיע לבחי' רצה"ע [רצון העליון] שלמעלה מעלה מכל העולמות להמשיך משם האור למטה.

אך לאמיתו של דבר, מאחר שהאדם נמצא למטה, בתוך גוף גשמי, אין הוא יכול להגיע לבחינת הרצון העליון, שלמעלה לאין ערוך מכל העולמות, כדי להמשיך משם את האור למטה.

47 ולזאת צ"ל תחלה בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] שיעורר בנפשו ויעלה להגיע לגלוי בחי' רצה"ע [רצון העליון] ועלייה זו היא בחי'

ולכן תחילה צריכה להיות בחינה של אתערותא דלתתא: האדם יעורר את נפשו ויתעלה, כדי להגיע לגילוי בחינת הרצון העליון. ועלייה זו היא בחינת

שבת אותיות תשב עליות העולמות מלמטה למעלה מעלה עד רום המעלות שהוא בחינת רצה"ע [רצון העליון] המתגלה במנחה בשבת כמ"ש ואני תפילתי לך ה' עת רצון כו'.

שבת, שאותיותיה הן "תשב": עליית העולמות מלמטה למעלה, עד רום המעלות, שהיא בחינת הרצון העליון המתגלה במנחה של שבת, כמו שנאמר: "ואני תפילתי לך ה' עת רצון" וגו'.

48 וגם בנפש האדם יש בחי' עלייה זו וגלוי זה שזהו ענין הנשמה היתירה כדלעיל.

גם בנפש האדם יש בחינה זו של עלייה והתגלות, והיא עניינה של הנשמה היתרה, כפי שהוסבר לעיל.

ואח"כ נמשך מבחי' הארה זו לכל ימות החול ע"י התפלה הנק' סולם ועי"ז יוכלו להמשיך אח"כ ע"י התומ"צ [התורה ומצות] גלוי והמשכת האור מלמעלה למטה

לאחר מכן נמשכת הארה מבחינה זו לכל ימות החול באמצעות התפילה, הנקראת סולם; ובאמצעותה יוכלו לאחר מכן להמשיך, באמצעות התורה והמצוות, את התגלות האור והמשכתו מלמעלה למטה;

משא"כ בלא קדימת בחי' ההעלאה שע"י השבת א"א להמשיך וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר אין לי אלא תורה כו'.

אבל ללא הקדמת בחינת העלייה שבאה באמצעות השבת, אי אפשר להמשיך. וכמאמר חז"ל: "כל האומר אין לי אלא תורה" וכו'.

49 ולזאת בצווי משרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] לישראל בעשיית המשכן הקדים הצווי על השבת ואח"כ

צוה ענין יריעות המשכן שהם בחי' מקיפים הנמשכים ע"י המצות ואח"כ על כלי המשכן שהוא בחי' פנימיים.

לכן, בציווי של משה רבנו עליו השלום לישראל על עשיית המשכן, הוא הקדים את הציווי על השבת, ולאחר מכן ציווה על יריעות המשכן, שהן בחינת האורות המקיפים הנמשכים באמצעות המצוות, ולאחר מכן על כלי המשכן, שהם בחינת האורות הפנימיים.

והענין שכל המשכה מלמעלה למטה מתחלה נמשך האור בבחי' מקיף על המקבל ואח"כ נשפע ונמשך ממנו הארה בפנימיותו כו'.

העניין הוא שבכל המשכה מלמעלה למטה, האור נמשך תחילה בבחינת מקיף על המקבל, ולאחר מכן נמשכת ממנו הארה ונכנסת לפנימיותו וכו',

50 והשאר נשאר בבחי' מקיף לכן הקדים היריעות להכלים וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל

הקורא ק"ש [קריאת שמע] בלא תפלין כאלו מעיד עדות שקר בעצמו.

והשאר נשאר בבחינת מקיף. לכן הקדים את היריעות לכלים. וזהו שאמרו חז"ל: "כל הקורא קריאת שמע בלא תפלין, כאילו מעיד עדות שקר בעצמו".

כי הנה בתפלין הם ג"כ הפרשיות שמע והיה דק"ש [דקריאת שמע] רק בתפלין הם בחיי מקיף. ובק"ש [ובקריאת שמע] שאומר אחד ואהבת הוא בחיי גלוי בפנימיות.

שהרי גם בתפלין מופיעות הפרשיות "שמע" ו"והיה" שבקריאת שמע, אלא שבתפלין הן בבחינת מקיף, ואילו בקריאת שמע, כשהאדם אומר "אחד" ו"ואהבת", זו בחינת גלוי בפנימיות.

ולכן תחלה צ"ל המקיף ואח"כ הפנימי. וכשקורא ק"ש [קריאת שמע] בלא תפלין להמשיך הפנימי בלא המקיף זהו עדות שקר כו':

לכן תחילה צריך להיות המקיף, ואחר כך הפנימי. וכשאדם קורא קריאת שמע בלי תפלין, וממשיך את הפנימי בלי המקיף, הרי זו עדות שקר וכו'.

51 וכ"ז [וכל זה] הסדר הוא בענין עבודת האדם. וזהו צווי משרבע"ה [משה רבינו עליו השלום] לישראל בפי ויקהל. אבל בענין סדר ההמשכה מאור א"ס ב"ה בעולמות הוא להפך שמתחלה צ"ל הכלים ואח"כ היריעות ואח"כ בחיי שבת.

כל הסדר הזה הוא בענין עבודת האדם, וזהו הציווי של משה רבנו, עליו השלום, לישראל בפרשת ויקהל. אך בסדר ההמשכה של אור אין סוף, ברוך הוא, אל העולמות, הסדר הפוך: תחילה צריכים להיות הכלים, אחר כך היריעות, ואחר כך בחינת שבת.

כי להיות ההמשכה מאור א"ס [מאור אין סוף] בעולמות הוצרך להיות צמצום רב ועצום ושיהיה הגלוי רק הארה מועטת כדי שיוכלו העולמות לקבל ולא יתבטלו ממציאותן ובחיי גלוי זה זהו ענין כלי המשכן שהם בחינת פנימי.

כדי שתהיה המשכה מאור אין סוף אל העולמות, היה צורך בצמצום גדול ועצום, כך שהגילוי יהיה הארה מועטת בלבד, כדי שהעולמות יוכלו לקבל אותה ולא יתבטלו ממציאותם; וגילוי זה הוא ענין כלי המשכן, שהם בחינת פנימיות [האורות].

52 ואח"כ מבחי גלוי זה נמשך אח"כ להיות בחיי מקיף וסובב על העולמות. וזהו ענין היריעות המשכן.

ואחר כך, מן הגילוי הזה, נמשכת בחינה מקיפה הסובבת את העולמות; וזהו ענין יריעות המשכן.

וזהו דבפי תרומה ותצוה שהוא צווי הקב"ה למשרבע"ה [למשה רבינו עליו השלום] נאמר תחלה הכלים ואח"כ היריעות דכך הוא סדר ההמשכה מלמעלה למטה ואח"כ נאמר צווי השבת בפי תשא.

וזהו הסיבה שבפרשות תרומה ותצוה, שבהן מובאת ציווי הקדוש ברוך הוא למשה רבינו עליו השלום, הכלים נאמרים תחילה ואחר כך היריעות, שכן זהו סדר ההמשכה מלמעלה למטה; ואחר כך נאמר ציווי השבת בפרשת [כי] תשא.

53 והענין כי הכלים והיריעות הם סדר ההמשכה מלמעלה למטה ואח"כ בגמר ותכלית ירידת השפע

העליונה אז הוא בחי' השבת שהיא המנוחה וההסתלקות אל עצמותו

הענין הוא שהכלים והיריעות הם סדר ההמשכה מלמעלה למטה; ולאחר מכן, עם השלמתה וסיומה של ירידת השפע העליון, באה בחינת השבת, שהיא המנוחה וההסתלקות אל עצמותו,

כמ"ש כי בו שבת וינפש כאדם ששובת ונח שהוא בחי' עליית כחות הנפש מהשפלתן לעצמותן כו'.

כמו שכתוב: "כי בו שבת וינפש" — כאדם ששובת ונח; זו בחינת עליית כחות הנפש מהשפלתם כחזרה אל עצמותם וכו'.

54 ולכן נאמר צווי השבת אח"כ כי לא שייך בחי' שביתה ואור חוזר רק אם מתחלה נמשך בחי' אור

[ישר] והמשכה מלמעלה למטה ע"י הכלים והיריעות אז צ"ל אח"כ אור חוזר ע"י השבת

לכן ציווי השבת נאמר לאחר מכן. שהרי בחינת שביתה ואור חוזר שייכת רק לאחר שתחילה נמשכה בחינת אור ישר — המשכה מלמעלה למטה — באמצעות הכלים והיריעות; ורק אז צריך לבוא לאחר מכן אור חוזר באמצעות השבת.

משא"כ בעבודת האדם מלמטה למעלה צ"ל תחלה ההעלאה דהיינו בחי' השבת לעלות למעלה מעלה עד רום המעלות.

אבל בעבודת האדם מלמטה למעלה אין הדבר כך: תחילה צריכה להיות העלייה, כלומר בחינת השבת, כדי לעלות מעלה מעלה, עד רום המעלות.

55 ואח"כ ימשיך השפע מלמעלה למטה היינו מבחי' רצה"ע [רצון העליון] המתגלה ביום השבת וההמשכה

מבחי' זו היא מתחלה בבחי' מקיף ולבוש שזהו ענין יריעות המשכן

ואחר כך ימשיך את השפע מלמעלה למטה, כלומר מבחינת הרצון העליון המתגלה ביום השבת. ההמשכה מבחינה זו מתחילה תחילה בבחינת מקיף ולבוש, וזהו ענין יריעות המשכן,

ואח"כ בחינת הכלים דהיינו בחי' התורה שהיא חכמתו ית' ומחכמה נמשך מדת החסד שנמשל למים

ואחר כך באה בחינת הכלים, כלומר בחינת התורה, שהיא חכמתו ית'; ומחכמה נמשכת מידת החסד, הנמשלת למים:

כמו המים היורדים ממקום גבוה למקום נמוך כך התורה נמשכה ממקום גבוה מאד וירדה למטה לכך נמשלה למים.

כשם שהמים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך, כך התורה נמשכה ממקום גבוה מאוד וירדה למטה; לכן היא נמשלה למים.

וזהו פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה. שנקראת התורה תורת חסד ע"ש [על שם] ההמשכה כו'

וזהו [פירוש] "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה": התורה נקראת "תורת חסד" על שם ההמשכה וכו',

שנמשכה חכמתו ית' למטה מטה כנודע שחכמה וחסד הם קו א' והיינו בחי' תורה וגמילות חסדים:

מפני שחכמתו ית' נמשכה למטה מטה. כידוע, חכמה וחסד הם קו אחד; וזהו ענין תורה וגמילות חסדים.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/vayakhel/1

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק